

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 183/05

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. septembra 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Alexandra Bröstla prerokoval sťažnosť M., s. r. o., so sídlom v S., zastúpenej advokátom JUDr. J. K., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cbs 84/03 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M., s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cbs 84/03 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Krajskému súdu v Bratislave **p r i k a z u j e ,** aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cbs 84/03 konal bez zbytočných prieťahov.

3. M., s. r. o., **p r i z n á v a** primerané finančné zadost'učinenie 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

M., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), v sťažnosti doručenej Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 4. októbra 2004 namietala, že postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cbs 84/03 bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Ústavný súd uznesením z 18. augusta 2005 prijal sťažnosť na ďalšie konanie.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti okrem iného uviedla: *«Sťažovateľ ako navrhovateľ dňa 12. 11. 1998 predložil Krajskému súdu Bratislava, žalobu proti odporcovi (žalovanému) (...). Žalobou sa domáha zaplatiť 775.694,99 FRF (francúzskych frankov) a 373.677,50 Sk s príslušenstvom a nahradenia trov konania. (...) Vo veci samej KS v Bratislave, rozsudkom č. k. 39 Cb 2/98-85-87 zo dňa 22. 03. 1999 rozhodol v prospech navrhovateľa, keď výrok znie: „Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi 775.694,99 FRF s 17 % úrokom z omeškania odo dňa 09. 05. 1996 až do zaplatenia, ďalej 373.677,50 Sk s 17 % úrokom z omeškania odo dňa 28. 06. 1996 až do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi 276.608,- Sk na náhradu trov konania do 3 dní od právoplatnosti tohoto rozsudku.“ Citovaný rozsudok nenadobudol právoplatnosť, lebo sa odporca odvolal. NS SR Uznesením 6 Cbo 171/2000 z 25. 04. 2001, rozsudok zrušil a vec vrátil KS na ďalšie konanie. Rozsudku neboli vytknuté vecné ale niektoré procesné vady. Následné konanie na KS Bratislava sa uskutočnilo až dňa 03. 06. 2004 a to na základe mnohých osobných i písomných urgenciách. Z ostatného pojednávania (03. 06. 2004) ani ku dňu 27. 09. 2004 nebolo doručené rozhodnutie (rozsudok) a podľa overenia si stavu v spisovej kancelárii KS dňa 08. 09. 2004 nebolo rozhodnutie napísané. Dôvody tohoto stavu sťažovateľovi nie sú známe, neboli mu oznámené. Preto považuje stručne popísaný stav v konaní vo veci za porušenie zákona a zbytočné predlžovanie. (...) Na základe skutočností uvedených v bode I.) tejto sťažnosti*

v súlade s § 74 a § 102 O. s. p. bol predložený návrh na nariadenie predbežného opatrenia k sp. zn. 9 Cbs 84/03-142 vedeného na KS Bratislava. (...) Podľa názoru sťažovateľa na nariadenie predbežného opatrenia sú splnené všetky zákonné podmienky. Všetky dôkazy vo veci sú založené v súdnom sp. zn. 9 Cbs 84/03-142 na KS Bratislava. Predmetný návrh na nariadenie predbežného opatrenia bol súdu predložený 05. 08. 2004. Podľa § 75 ods. 4 O. s. p. o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia má rozhodnúť do 30 dní od doručenia návrhu. O návrhu súd nerozhodol, ani ku dňu 27. 09. 2004. Neoznámil ani dôvody pre ktoré o návrhu nerozhodol. Zo strany súdu sa opakuje nespávny úradny postup – vo veci nekonal. Porušil zákon, lebo nesplnil povinnosť, ktorú mu ukladá § 75 ods. 4 O. s. p. Zneistil istotu účastníka konania, v ktorej žije skoro 5 rokov a len pre zbytočné, neopodstatnené a neracionálne konanie súdu vo veci samej i nekonaním o návrhu na predbežné opatrenia, ktoré by malo zabezpečiť vykonateľnosť rozhodnutia súdu vo veci samej.»

Sťažovateľka navrhla, aby „Ústavný súd vydal rozhodnutie:

- 1) Krajský súd Bratislava svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cbs 84/03-142 porušil základné právo sťažovateľa – M., s. r. o. S., so sídlom S.
- 2) Krajskému súdu v Bratislave sa zakazuje pokračovať v porušovaní práv sťažovateľa na prerokovaní práva vo veci vedenej v sp. zn. 9 Cbs 84/03-142, a prikazuje sa súdu, aby vo veci samej konal a rozhodoval bez zbytočných prietáhov.
- 3) Sťažovateľovi M., s. r. o. S., so sídlom S., sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie ako náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 2.000.000,– Sk.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu spisu krajského súdu sp. zn. 9 Cbs 84/03 ústavný súd zistil, že sťažovateľka 12. novembra 1998

podala krajskému súdu žalobu o zaplataenie istiny 775 694,99 FRF s príslušenstvom a 373 677,50 Sk s príslušenstvom z titulu náhrady škody.

Dňa 2. decembra 1998 krajský súd zaslal žalovanému žalobu na vyjadrenie. Pojednávanie 2. februára 1999 bolo odročené za účelom predloženia listinných dôkazov zo strany účastníkov konania.

Pojednávanie 30. marca 1999 bolo odročené za účelom výsluchu svedka. Pojednávanie 22. novembra 1999 bolo odročené na 24. november 1999, na ktorom krajský súd vyhlásil rozsudok, ktorým žalobe sťažovateľky v celom rozsahu vyhovel.

Po podaní odvolania žalovaným 23. februára 2000 proti rozsudku krajského súdu z 24. novembra 1999 bol spis s opravným prostriedkom predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ktorý 25. apríla 2001 uznesením sp. zn. 6 Obo 171/2000 zrušil napadnuté rozhodnutie a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Spis bol krajskému súdu vrátený 17. mája 2001.

Pojednávanie 17. júna 2002 bolo odročené za účelom vyjadrenia účastníkov. Na pojednávaní 3. júna 2004 krajský súd vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu sťažovateľky v celom rozsahu zamietol.

Uznesením z 8. októbra 2004 krajský súd zamietol návrh sťažovateľky z 5. augusta 2004 na nariadenie predbežného opatrenia.

Na odvolanie sťažovateľky zo 4. októbra 2004 Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1 Obo 128/2005, 4 Obo 83/2005 z 31. mája 2005 zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň potvrdil napadnuté uznesenie z 8. novembra 2004.

Spis bol krajskému súdu vrátený 22. júna 2005.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry (napr. II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02) skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa a) právnej a faktickej zložitosti veci, pričom zohľadňuje aj povahu veci a o čo ide sťažovateľovi pri uplatňovaní základného práva na súdnu ochranu, b) správania účastníka konania a c) postupu súdu.

a) Predmetom posudzovaného konania pred krajským súdom je nárok sťažovateľky na náhradu škody. Pokiaľ ide o právnu zložitosť veci, ústavný súd konštatoval, že nepovažuje posudzované konanie za právne zložitú aj vzhľadom na to, že takéto konanie tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy prvostupňových súdov. K faktickej stránke veci možno uviesť, že nedosahuje rozmer, ktorý by oprávňoval posúdiť ju ako zložitú.

Ústavný súd podotýka, že krajský súd ani nenamietal skutkovú, resp. právnu zložitosť sporu.

b) Pokiaľ ide o druhé kritérium, správanie sťažovateľky, ústavný súd hodnotil postup sťažovateľky ako aktívny a súčinnosť. Krajský súd nepoukázal na žiadnu skutočnosť, z ktorej by vyplývalo, že sťažovateľka prispela k zdlhavosti alebo spomaleniu postupu v konaní.

c) Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným prietáhom, bol postup krajského súdu v spore. Ústavný súd zistil zbytočné

priet'ahy v konaní spôsobené nečinnosťou, ako aj nesústredeným postupom zákonného sudcu.

Ústavný súd zistil tieto podstatné obdobia nečinnosti krajského súdu:

- od 30. marca 1999 (dátum konania pojednávania) do 22. novembra 1999 (dátum konania pojednávania),
- od 17. mája 2001 (dátum vrátenia spisu Najvyšším súdom Slovenskej republiky) do 3. júna 2004 (dátum konania pojednávania), keď krajský súd nariadil len jedno pojednávanie.

Ústavný súd hodnotí doterajší postup krajského súdu ako nečinnosť (viac než 40 mesiacov), ktorá spočívala predovšetkým v tom, že medzi jednotlivými úkonmi súdu (najmä pojednávania) boli neprimerané časové odstupy, a sčasti ako neefektívnu, resp. málo sústredenú činnosť nesmerujúcu k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania, pričom tento záver vyplýva z toho, že rozsudok z 24. novembra 1999 bol zrušený odvolacím súdom aj pre nedostatky v zisťovaní skutkového stavu.

Z týchto dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde krajskému súdu, aby vo veci sp. zn. Cb 9 Cbs 84/03 konal bez zbytočných priet'ahov.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 2 000 000 Sk poukázaním na „*utrpenú nemajetkovú ujmu najmä stav neistoty, úzkosti, strachu*“.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy v dôsledku dlhotrvajúceho súdneho konania.

Ústavný súd preto považoval podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznanie sumy 30 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka si neuplatnila nárok na náhradu trov konania, a preto ústavný súd o ňom nerozhodoval.